

De Heraut

van de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 5 Juli 1896. N°. 967.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentieën aan den Uitgever J. A. WORMSER; Bureau N. Z. Voorburgwal 44, te Amsterdam. Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementenprijs franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentieën: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elken regel meer 16 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen 10 Ct. p. regel.

Van de gemeene Gratie.

XL.

Alzo verstroude te de Heere van daar over de gansche aarde. En zij hielden op, de staat te bouwen. Gen. 11:8.

De indeeling van het menselijk geslacht in drie rassen, naar het drietal van Noachs zonen, klopt oogenschenlijk niet, althans niet met de noodige juistheid, op de onderscheide- heid van rassen, die we feitelijk op aarde vinden. Want wel kan men in het gemeen zeggen, dat de groote Indo-Germaansche volkeren- kring, de Semitische volkerengroep, en de bevolking van Afrika eenigermate een indeeling opleveren, die met die van de zonen van Japheth, de zonen van Sem en de zonen van Cham overeenstemt; maar hiertoe is men van het geding niet af. Behalve deze drie volkerengroepen toch stuit men nog op die machtige groep, die Mongolie, China, Japan, Annam en Siam omvat; voorts op het groote Maleische ras, dat we uit onze Indiën en een deel van Afrika kennen; hierbij komt dan nog het ras der Amerikaansche Indianen, om nu van de Azteken en kleinere groepen niet te spreken; terwijl ook niet onopge- merkt mag blijven, dat in Afrika zelf lang niet al wat zwart en donkerkleurig is, zich herleiden laat tot éénzelfde hoofdtype. Op deze indeeling der natien en volkeren komen we bij het bespreken van de volkerentafel uit Gen. 10 terug; maar reeds thans wen- schen we toch uit te spreken, hoe, in ver- band met ons vorig artikel, de driedeling naar Sem, Cham en Japheth, er volstrekt niet met noodzakelijkheid toe leidt, om slechts drie rassen aan te nemen. Huwen ook nu nog een Schot met een Spaansche, dan ziet men niet zelden, hoe uit zulk een huwe- lijk drie soorten van kinderen geboren wor- den, het ééne blond met blauwe oogen, het andere zwart met donkere oogen, en het derde uit beiden gemengd. Zoodoende kon ook uit Sem, Cham en Japheth niet een drietal, maar een negental zeer uiteenloopen- de menschensoorten zijn voortgekomen, mits men maar onderstelt, gelijk volgens ons voorgaand artikel wel ondersteld moet wor- den, dat de drie vrouwen van Sem, Cham en Japheth vrouwen van een eigenaardig type zijn geweest, elk op haar beurt van haar man zeer duidelijk onderscheiden. Bij die onderstelling toch heeft het niets vreemds, dat onder de kinderen van Sem het ééne sterk op Sem leek, het andere juist het type van zijn vrouw droeg, terwijl een derde tus- schen in stond. Dit kan dan voorts even- zoo worden aangenomen van de zonen van Japheth en van de zonen van Cham, en hier- door reeds zou men tot negen wezenlijk onderscheiden soorten van menschen komen. Zelfs is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat dit verschil nog breder uitliep in zoover men niet zelden nu nog ziet, hoe in klein- kinderen soms het ondergerane type van grootvader of grootmoeder weer opleeft, ook waar vader of moeder in niets dit type ver- toonde. Wat men in de vogelenwereld soms waarneemt, dat een blankwitte eend en een blanke waard, toch jongen krijgen met ge- kleurde of zwarte vederen, berust op het- zelfde verschijnsel. En zoo ziet men dus, hoe op zich zelf het feit, dat Noach slechts drie zonen had, volstrekt niet de mogelijk- heid uitsluit, dat de wereld der menschen- kinderen zich in negen of zelfs meer groep- en rassen gedeeld hebbe. Hierbij blijft het intusschen opmerkelijk, dat de meer rechtstreeksche afstammelingen van Sem en Japheth van ouds. er de geschiedenis van ons menscheijk geslacht beheerscht hebben, en dat Chams nakomelingen nimmer tot betee- kenis komen konden, terwijl de andere ras- sen, die men buiten deze hoofdgroepen vindt, met uitzondering van de Mongolen, of kwijn- nen of ondergaan. Doch hierover later meer.

waarheen men atdaalde was de groote vlakte, die het stroombed van den Tiger en Eufrat uitmaakte, en lag alzoo in de richting van het vroegere paradijs. Ons geslacht keerde alzoo, door dien trek, naar zijn oorspronkelijke bakermat terug. Ze togen zuidoostwaarts, en kwamen ten slotte in de streek, waar later Babel lag. Nu is het opmerkelijk, dat men zich niet van het hoogland uit naar die vlakke uitbreidde, maar er allen saam henen af- toog. Het ging niet zoo toe, dat de gewestige familien bleven waar ze waren, terwijl alleen de jongere zuidoostwaarts trokken, maar men trok allen saam uit. Het was zoo men wil de eerste volks- verhuizing. Een zich verplaatsen van heel ons geslacht. Er bleef niemand in Arme- nies hoogland achter. »De gansche aarde, d. i. heel het menscheijk geslacht was eenerlei taal en eenerlei woorden, en zij togen tegen het oosten, en vonden een laagte in het dal Sinear en woonden aldaar.» Een mededeeling waarvan de eenvoudige opvatting is, dat men allen saam derwaarts toog, zonder familien achter te laten. We zeggen niet, dat dit uitgesloten was, maar het verhaal duidt dit niet aan, en leidt eer- tot de onderstelling van het tegendeel.

Natuurlijk heeft deze groote tocht plaats gehad op ter zekere leiding. In de bergen leefde men, gelijk nu nog in alle berglanden, ingedeeld door de berggeloingen, in kleine groepen saam, en elk dier kleine groepen, zal wel patriarchaal onder een oudvader hebben bestaan. Maar thans, nu men uit de bergen naar de vlakke toog, verviel die splitsing en indeeling, en kwam men allen bijeen te wonen. Dit nu vereischte zeker bestuur, zekere indeeling, zekere regeling, zekere leiding, eerst bij den tocht, en straks bij het zich vestigen in de vlakke van Sinear. Waarschijnlijk ging die leiding uit van de vergadering der oudvaders, die saam een zekeren raad vormden. Van wat nu in dien raad der oudsten besloten werd, versemen we, dat ze er op bedacht waren, om niet verstrooid te raken; dat ze vreesden uiteen te zullen dolen, als de één hier en de ander daarheen aftoog om te weiden; en dat ze om dit te voorkomen, het besluit namen, om één groote stad te bouwen, binnen wier muren en omdersing heel de bevol- king als één man kon blijven samenwonen. Ook besloten ze in die stad een zeer hoogen toren op te trekken, wiens opperste tot aan de wolken zou reiken, en wiens hooge spitse het middel zou zijn, om de verstrooiden en dolende groepen altoos te doen weten, naar welk punt ze terug hadden te keeren. In de bergen hadden ze natuurlijk, gelijk alle bergvolken nu nog doen, in houten huizen gewoond. Op de bergen staat het hout om te kappen, en ontbreekt meest de steen. Vandaar dat nu nog in de berglanden van Zwitserland, Tyrol, Noorwegen enz. zoo- goed als alle woningen, en zelfs de kerken en scholen geheel van hout zijn gebouwd. Men mag dus aannemen dat ook de nakome- lingen van Noach op Armenies hoogland in zulke houten woningen huisden. Thans echter nu ze afgedaald waren naar de vlakke van Sinear, ontbrak dit overvloedige hout, en zoo moesten ze wel naar ander bouw- materiaal omzien. Daarvoor nu bood van ouds de vlakke om Babel het uitte- mendste wat men wenschen kon. De bodem bestond uit vette tichel of klei, waaruit zich uitnemende steen liet bakken, gelijk men nu nog in de Musea te Leiden, Loudon, Parijs en Berlijn zulke steenen in menigte zien kan. En behalve die klei of tichel was er overvloedig lijn aanwezig, dat dienst kon doen voor leem of cement. Het was dus volkomen natuurlijk, dat ze aanstonds het besluit namen, om steenen huizen te bouwen; die huizenmassa met een muur te omringen; en in die aldus gevormde stad een toren te bouwen. Zoo lezen we dan, dat ze zeiden: »Komaan, laat ons tichelen, d. i. steenen, strijken, en wel doorbrauden. En de tichel was hun voor steen, en de lijn was hun voor leem of cement. En zij zeiden: Kom laat ons voor een eene stad bouwen, en een toren, welks opperste in den hemel zij, opdat wij niet mischen over de gansche aarde verstrooid worden.»

Hierin nu lag een diepe zonde, een recht- streeksch weerstaan van de ordinaante Gods. Immers reeds van de ure der schepping af, was den mensch bevolen en gelast, om te vernienigvuldigen »de aarde te vervullen.» En na den Zondvloed was dezelfde ordinaante nogmaals herhaald: »God zegende Noach en zijn zonen, en Hij zeide tot hen: Zijt vruchtbaar en vernienigvuldigt en vervult de aarde.» Hierover kan dus geen verschil bestaan. Het was de last door God aan ons geslacht meegegeven, dat we niet op één plek bij elkaar zouden blijven, maar ons over heele de aarde zouden verspreiden, en zoo heel het aardrijk zouden vervullen. En het was nu tegen dezen last, en tegen deze stellige ordinaante Gods, dat men lijrerecht inging door zijn opzet, om zich niet te verspreiden, niet uiteen te gaan, maar op één kleine plek, in ééne vlakke, in één reizen- stad, allen saam te blijven. — De werking van en de verantwoordelijkheid voor zulk een zonde te verstaan, is niet licht. Op zichzelf toch kan men vragen: Mochten er dan toch niet zeker aantal gezinnen in de vlakke van Sinear blijven? En indien ja, hoe maakt ge dan uit, wie weg moest en wie moest blijven? En indien dit niet uit te maken is, bij wien lag dan schuld, en hoe maakt ge die schuld uit? Met enkel op de persoonlijke zonde van dezen en geenen te letten, komt ge er dan ook niet. Integendeel, de hier begane zonde was een kwaad, dat uit den boezem van heel het toren levend geslacht was opgekomen. Hun leidslieden hadden het geformuleerd, en de menigte was wilig om het uit te voeren. Er was hier sprake van een beweging der gemoederen, van een allesbeheerscherende prikkelende aandrif. — Toen onder de Kaapsche Boeren de dusgenaamde »trek» opkwam, greep die neiging om te »trekken» allengs een geheele menigte aan. Die »trek» hield ook later stand, en heeft noch niet uitgewerkt. Nu van achteren gevoeld dan ook ieder, hoe in dien »trek» der Kaapsche Boeren, zonder dat iemand het vermoedde, een macht door God gewekt is, die heel de toekomst van Afrika, en ten deele zelfs de geschiedenis der wereld beheerscht. Welnu, zulk een »trek» is juist het tegendeel van wat zich in Sinears vlakke openbaarde. Ook toren moesten ze trekken, maar ze wilden niet, en stelden zich nu uit beginsel en met voorbedachten rade tegen het be- ginsel van het »trekken» over. Niet »trekken», maar »blijven», was het wachtoord. En gelijk men nu van achteren wel zal toestemmen, dat de Kaapsche Boeren het bestel Gods zouden weerstaan hebben, indien ze niet waren uitgetogen, evenzo weerstond het toenmalig geslacht in de vlakke van Sinear den wil des Heeren, door zich niet te willen verspreiden, maar van het bijeen- blijven in Sinear een welbewust opzet, een grondgedachte voor heel zijn saamleven, het richtsnoer voor zijn handeling te maken.

Dat het gebeurde zoo moet worden op- gevat, blijkt uit twee opmerkelijke uitdruk- kingen, die in het verhaal voorkomen. Vooreerst uit wat in vs. 6 God zegt: »En dit is het wat zij beginnen te maken; maar nu zou hun niet afgesonden worden?» en ten tweede uit wat in vs. 4 de menschen roepen: »Laat ons ons eene naam maken». Natuurlijk konden ze zich geen naam maken bij anderen; want andere menschen waren er niet. Dat »naam maken» kan alzoo niet anders slaan dan op de toekomst, alsof ze zeiden: Laat ons hier een naam grond- vesten, die de eeuwen verduurt. Dit nu klopt met de andere uitdrukking: »dit is het begin van wat ze maken willen. Wel terdege spreekt dus uit beide uitdrukkingen het denkbeeld, om door een opgevat plan, om door dien torenbouw van Babel aan het toekomstig menscheijk geslacht de wet te stellen, en het doelwit aan te wijzen waarop men had aan te houden. Er lag in hun spreken een wereldplan, en dat wereldplan, dat rechtstreeks tegen Gods plan met de wereld overstond, was als volgt te omschrijven: Niet te zeer vernienigvuldigen, niet ons over de aarde verspreiden, niet heel de wereld bevolken, maar ons bepalen tot het formeeren van één enkel, betrekkelijk klein volk, en het overige deel der aarde ongebruikt laten.

Neemt ge nu eenerzijds de geschiedenis der volken zooals deze zich nu feitelijk in thans vijf werelddelen ontwikkeld heeft, en stelt ge daartegen over dat Sinear- plannetje van één kleine groep menschen, in en bij één enkele stad, in het gezicht van één toren saamwonende, dan voelt ge terstond de machtige tegenstelling tus- schen de groote, rijke, machtige gedachte Gods, en den kleinzieligen, enghartigen en bekrompen geest, die in dit plan der menschen sprak. Naar het plan Gods zouden allengs alle krachten en gaven, die Hij in ons geslacht had ingelegd, tot de eere zijns Naams in het licht treden; maar volgens dat zelf- zuchtig plan van Babels torenbouw zou dit alles verstikt en te niete ge- daan zijn. Naar het plan Gods wordt de over- loopende maat vol tarwekorrelen over den breeden akker uitgezaaid, en strals schitteren de velden in de gouden golving der halmen. Maar naar het plan van Sinear zou het zaaiakoren in een muffen kelder besloten zijn, om er te verstikken en te beschimmelen. Zooals het naar den raad en het bestel van den Heere der heerscheren zou gaan,

heeft God zich een Naam gemaakt, en is het de verheerlijking van dien Naam onzes Gods waarop heel de historie van ons geslacht uitloopt. Maar ging het naar Sinears bestel en raad, dan zou de Naam des Heeren overschaduw en verdrongen zijn door den naam van deze God-vergeten kleinzie- ligheid. Zoo bleek dus genoegzaam, hoe de grondtoon in het hart van hem, die zulk een plan ingaf, niet anders was, dan een zoeken van zich zelf en vijandschap tegen God. Het was niet een vergissing, een verkeerd be- leiden raadslag, maar wel terdege de uiting van een Gode vijandigen zin, die, zonder zich hiervan in alle deelen bewust te zijn, op rechtstreeksche verijdling van Gods raad en op het verhinderen van zijn Koninkrijk zou zijn uitgelopen.

Al geven we dan ook toe, dat niet ieder man en vrouw en kind zich aanstonds het gebod om de aarde te vervullen» zal hier- innerd hebben; en al achten we nog veel minder dat een ieder, hoofd voor hoofd bedoelde, opzettelijk tegen deze Goddelijke ordinaante in te gaan; toch spreekt het van- zelf, dat de hoofden en oudsten des volks zeer goed wisten, wat God bevolen had, zoodat ze hun plan niet konden ontwerpen noch doorzetten, zonder opzettelijk en we- tende wat ze deden, dien Goddelijken last op zij te zetten en te overtreden. Er lag dus niet alleen schuld, maar wel terdege ook bewuste schuld in. Er werd in Sinears vlakke tegen God gezondigd met opgeheven handen.

Eerst zoo wordt ons het gewicht en de beteekenis van dezen opstand tegen God in Sinears vlakke duidelijk. Het was dwarsdrijven van den mensch tegen zijn God in. Het stellen van onzen wil en onze wijsheid tegen den wil en de wijsheid onzes Gods. En zoo klinkt het dan ook niet meer vreemd, als we nu verder lezen, met wat toorn vol majestéit God dit booze opzet en dit zondig bestaan verijdelde. Natuurlijk is de wijze van het optreden des Heeren menscheijk ingekleed. In eigenlijken zin vaart God niet neder, om het doen der menschen te beziën, want alle dingen lig- gen naakt en geopend voor het oog Des- genen met Wica wij te doen hebben. En bovenal hechte men niet te sterk aan dat nedervaren van God, omdat die schil- derkunst en vermenging met Heideische verhalen, daarbij op een dwaalspoor heeft geleid. Ouder de Heidenen liep namelijk, onder meer dan één vorm, een verhaal van reuzen of titanen, die het wrevelig en vermetel opzet hadden gesmeed, om de hoogste bergen te beklimmen, en van die hoogste toppen uit, den hemel te bestormen. Met dit verhaal heeft men toen het verhaal van den torenbouw van Babel in verband gezet, omdat daarin gesproken werd van een toren »welks opperste in den hemel zij.» En overmits nu het verhaal van die reuzen of titanen daarmee eindigt, dat de hemelgod met bliksemen nedervaat en de titanen tergruvelt, heeft men nu de fout begaan, om ook het gebeurde van Sinears vlakke zich voor te stellen, alsof God ware nedergedaald om met bliksem en donder den hemelhoogen toren neer te werpen en te verbrijzelen.

Geheel deze voorstelling echter is met het verhaal van Gen. 11 ten eenemale in onverzoenlijken strijd. Aandachtige lezing van het verhaal doet zelfs betwijfelen, of de bouw van den toren wel ver was voort- geschreden. Er staat toch duidelijk in vs. 4, dat ze eerst een stad, en pas daarna in die stad een toren wilden bouwen; en daarop volgt in vs. 8 de mededeeling: »En ze hielden op de stad te bouwen.» De iagrijpende daad Gods heeft dus niet getoefd tot tijd en wijle stad en toren volbouwd waren, maar trad integendeel tus- schenbeide, toen ze pas met den bouw der stad begonnen waren, en toen hoogst- waarschijnlijk de toren nog slechts even boven het fundament verrees. Maar wat veel scherper de aandacht verdient, is, dat er met geen woord gemeld wordt, dat God de stad of den toren vernietigde. Daar staat niets van. Niet van één steen wordt gemeld, dat God dien neerwierp. Er staat alleen dat ze in hun bouwen gestoord werden, en dat ze, tengevolge van die storing, ophielden met bouwen. De majestéit van Gods doen wordt ons dan ook niet geteekend als bestaande in uitzwendig machtsvertoon, maar veel- eer als die stille majestéit die de grootste doel- cinden bereikt met de schijnbaar nietigste middelen. Zoo toch staat er: »Kom, laat ons nedervaren, en hun sprake aldaar ver- waarden, dat een zijdeling de sprake zijns naasten niet hoorde» (vs. 7). Met het oog zag men dus niets. Wat er gebeurde, merkte nog begreep men aanvankelijk, en plotseling ontdekten ze, dat ze elkaar vreemd waren geworden in de taal. Ze verston- den

elkander niet meer. En wat ze ook deden, om elkander hun bevreemding te kennen te geven, en den slagboom die tus- schen hen gevallen was, weg te nemen, ze stonden plotseling als vreemde wezens tegenover elkander. Over dit feit zelf handelen we in een volgend artikel. Doch hier reeds zij opgemerkt, hoe oneindig veel fijner en Goddelijker deze toedracht der zaak is, dan dat men de bliksemen of een tornado den toren van Babel laat omverwerpen. Schijn- baar doet God niets. Alleen in de spraak- middelen komt ongemerkt een kleine wijzi- ging tot stand. En van dit schijnbaar nietige is het onmetelijke gevolg, dat heel de historie der menscheid een gansch andere loop neemt.

„Neemt mijn juk op u.“

Neemt mijn juk op u, en leert van mij, dat ik zachtaardig ben en nederig van harte; en gij zult ruste vinden voor uwe zielen. Math. 11:29.

Jesus biedt aan de vermoeide ziel rust. »Komt tot mij, zoo gaat zijn roepstem vol ontferming uit, komt tot mij, gij allen, die vermoeid en belast zijt, en ik zal u ruste geven.» Dit nu spreekt het hart wel toe, en de door bekommernis en kommer afgetoede ziel strekt zich naar Jesus uit, of ze de ruste, de zalige ruste van hem ontvangen mocht.

Maar hoe het nu te verklaren, dat Jesus, on- middellijk daarop, den vermoeide en belaste weer aan het werk zet, als hij er bijvoegt: »Neem mijn juk op u.» De vermoednis en het gevoel van overbeladen- heid was ontstaan door het juk dat men op den hals droeg. Nu werpt Jesus ons dat juk van den hals. Een oogblik geniet we in dat gevoel van vrijheid en verlossing.

Maar zie, nauwelijks hebben we den hals weer in vrijheid opgestoken, of Jesus schijnt terug te nemen wat hij eerst gaf; want nauwelijks zijn we van het ééne juk verlost en bevrijd, of hij komt aanstonds, om ons een nieuw juk op te leggen.

Zouder juk, zou onze leuze zijn. Maar zoo wil Jesus het blijkbaar niet. En juist aan die vermoednis en belasting, die hij pas van het juk bevrijd heeft, roept hij terstond daarna toe, dat ze juk voor juk hebben in te ruilen, en nu ze van het juk der vermoeidheid bevrijd zijn, zijn juk, het juk van Jezus op zich moeten nemen.

Het is zoo, hij voegt er bij, dat zijn juk zacht, en zijn last licht is. Maar het feit als feit blijft dan toch, dat aan de vermoednis en pas be- vrijden terstond een nieuw juk wordt opgelegd.

Niet zonder juk, maar in de plaats van het juk, waaronder ze zich krondden, nu het juk van Jezus.

Het juk van Jezus, het zij zoo, maar een juk dan toch.

Om dit wel te verstaan, moet ge eerst in- dringen in de beeldspraak die Jezus beigt.

Hij vergelijkt de tobbede, de zwogende, de bekommerde, de vermoeide schare bij een lange rij van uitgeputte, overbeladene, bijna bezwij- kelende trekkers.

Nu kan de meester die trekkers op twee- lei manier behandelen.

Hij kan een harde, ongevoelige meester voor zijn beesten zijn, en dan zal hij hun het juk rauwelings over den kop werpen, kantig en hoekig en scherp als het is, dat het door het vel heenrijdt en den hals wondt.

Hij zal den disselboom te kort nemen, dat ze zich de achterpooten stukstooten tegen den wagenkant.

Hij zal den wagen met een bovenlast overladen, dat de dieren het bijna niet trekken kunnen.

Hij zal hen met den zwaar beladen wagen door het dikke sand jagen.

En als ze dan niet voort kunnen, en er bij nederzijgen, zal hij den puntigen ossenpikkel in de lendenen steken, en ze striemen met de ruwe lederen zweep.

Maar er kan ook een ander meester zijn, een rechtvaardige, die het leven zijner dieren kent. Die het juk aan de kanten afslijpt, en het met een wollen lap onwoude op de huid van het dier legt.

Die den disselboom lang neemt, opdat ze de achterpooten vrij kunnen uitslaan.

Die den wagen niet zwaarder belast dan zijn beest met gemak trekken kunne.

Die het met dien lichten last drijft op een har- den gladden steenweg, waarop de wielen van veel rollen.

En die onderwijl naast zijn wagen gaat, of voor zijn ossen uiloopt, om ze met goede toe- spraak te bemoeiden.

Welnu, naar dat beeld wil Jezus zeggen, dat hij de schare van onder de harde meesters wegroept, en roept naar zich, opdat hij ze voor den wagen zijner glorie spanne, en ze onder zijn juk blij en moedigen den weg doe- vervolgen.

Zoo nu zult ge de beoedeling van dat tweerlei- zegen: »Neem mijn juk op u», verstaan.

De rust die voor Gods kind is weggelegd, is niet de valsche rust van den lulaard, maar de echt menscheijk, van God verordende rust. Ruste na den arbeid, gelijk God van zijn